

25 Σεπτεμβρίου, 1996

[ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, ΚΑΛΛΗΣ, Δ/στές]

ΝΤΙΝΟΣ ΜΟΥΓΗΣ,

Εφεσείων - Εναγόμενος,

v.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΣΠΑΝΟΥΔΗ,

Εφεσίβλητου - Ενάγοντα.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8942)

5 *Πολιτική Δικονομία — Αίτηση για παραμερισμό απόφασης που εκδόθηκε στην απουσία του εναγόμενου — Αδικαιολόγητη παράλειψη εμφάνισης και υπεράσπισης πρωτοδίκως καθώς και έγκαιρης καταχώρισης της αίτησης για παραμερισμό — Αποτελούν λόγους απόρριψής της, επανάνοιγμα της υπόθεσης θα συνιστούσε υπονόμηση της απονομής της δικαιοσύνης και θα παραβίαζε το δικαίωμα του αντιδίκου για εκδίκαση της υπόθεσής του σε εύλογο χρόνο.*

10 Ο εφεσείων - εναγόμενος καταχώρισε αίτηση για παραμερισμό της εναντίον του ερήμην απόφασης, 38 μήνες μετά την έκδοσή της. Εν τω μεταξύ είχαν μεσολαβήσει 7 διαβήματα για είσπραξη του εξ αποφάσεως χρέους, 2 απόπειρες εκτέλεσης εντάλματος κινητών, 1 αίτηση μηνιαίων δόσεων και 4 αιτήσεις φυλακίσεως. Πριν την καταχώριση της αίτησης, ο εφεσείων - εναγόμενος είχε πληρώσει 15 ΛΚ30.- έναντι του εξ αποφάσεως χρέους του και στην ακρόαση της τρίτης αίτησης φυλάκισης, δέχθηκε τα γεγονότα όπως αναφέρονταν στην αίτηση.

20 Το πρωτόδικο Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση για παραμερισμό της απόφασης. Θεώρησε, ότι δεν υπήρχε δικαιολογία για την παράλειψη του εφεσείοντα - εναγομένου να εμφανισθεί και υπερασπισθεί στην αγωγή, παρόλον ότι βρήκε ότι είχε κάποια ανταπαίτησι η οποία θα οδηγούσε στην ακύρωση της απόφασης.

25 Ο εφεσείων - εναγόμενος, εφεσίβαλε την απόφαση.

Αποφασίστηκε ότι:

- (1) Η αδικαιολόγητη καθυστέρηση του εφεσείοντα - εναγόμενου να ζητήσει τον παραμερισμό της ερήμην του απόφαση και η αδιαφορία του να εμφανιστεί και υπερασπισθεί στην αγωγή, αποτελούν κατάφωρη περιφρόνηση της δικαστικής διαδικασίας και των δικαιωμάτων του αντιδίκου. 5
- (2) Επανάνοιγμα της υπόθεσης λαμβανομένης υπόψη της καθυστέρησης στην καταχώριση της αιτήσεως και της όλης διαγωγής του εφεσείοντα - εναγόμενου, θα αποτελούσε μέτρο υπονόμευσης της απονομής της δικαιοσύνης και της ανάγκης για ταχεία διεκπεραίωση των δικαστικών υποθέσεων, θα παραβίαζε το συνταγματικό δικαίωμα του αντιδίκου για εκδίκαση της υπόθεσής του σε εύλογο χρόνο, θα έθετε σε κίνδυνο την αποτελεσματικότητα και αξιοπιστία των θεσμών της απονομής της δικαιοσύνης και θα τους εξέθετε σε χλευασμό. 10 15

Η έφεση απορρίφθηκε με έξοδα.

20

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Φυλακτού κ.ά. ν. Μιχαήλ (1982) 1 Α.Α.Δ. 204,

Καυκαρής ν. Δημοκρατίας (1990) 2 Α.Α.Δ. 203,

25

Αγαπίου ν. Παναγιώτου (1988) 1 Α.Α.Δ. 257,

Μαγκάκης (1990) 1 Α.Α.Δ. 1068,

30

Παπανικολάου (1991) 1 Α.Α.Δ. 152,

Αρέστη ν. Ηλία (1991) 1 Α.Α.Δ. 984,

Stogmuller v. Austria, Series A, Publications of European Court of Human Rights, 1969, 40,

35

H. v. France, Series A, 162-A, Publications of the European Court of Human Rights, para. 58 (1989),

40

Union Alimentaria Sanders SA v. Spain, Series A, 157, Publications of the European Court of Human Rights, para. 35 (1989).

Έφεση.

- Έφεση από τον εναγόμενο κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Σούπασις, Ε.Δ.) ημερομηνίας 5 24.1.91 (Αρ. Αγ. 5763/87) με την οποία απορριφθηκε αίτησή του για παραμερισμό της εναντίον του ερήμην εκδοθείσας απόφασης.

Γ. Δ. Γεωργίου, για τον Εφεσείοντα - Εναγόμενο.

- 10 Ντ. Παπαδόπουλος για Α. Παπαφιλίππου, για τον Εφεσίβλητο -Ενάγοντα.

Cur. adv. vult.

- 15 ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ.: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Π. Καλλής.

- 20 ΚΑΛΛΗΣ, Δ.: Η παρούσα έφεση στρέφεται κατά της αποφάσεως Δικαστή του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας, με την οποία είχε απορριφθεί η αίτηση του εφεσείοντα για ακύρωση της ερήμην απόφασης η οποία είχε εκδοθεί εναντίον του.

Τα πραγματικά περιστατικά τα οποία περιβάλλουν την έφεση έχουν ως πιο κάτω:

- 25 Η αγωγή καταχωρήθηκε στις 17.6.87 και το κλητήριο ένταλμα επιδόθηκε στον εφεσείοντα στις 29.6.87. Σαν ημερομηνία εμφάνισης του εφεσείοντα όριζε τις 11.9.87. Ο εφεσείων δεν εμφανίσθηκε και ο εφεσίβλητος προχώρησε σε απόδειξη της υπόθεσής του στις 12.11.87. Στη συνέχεια, την 1.12.87, εκδόθηκε ένταλμα 30 κινήτων το οποίο επεστράφη ανεκτέλεστο διότι ο εφεσείων στερείτο κινητής περιουσίας. Ακολούθησε δεύτερη απόπειρα εκτέλεσης του εντάλματος η οποία απέτυχε για τον ίδιο λόγο. Στις 35 31.5.88 καταχωρήθηκε αίτηση μηνιαίων δόσεων, εναντίον του εφεσείοντα η οποία επιδόθηκε στον ίδιο. Ο εφεσείων παρουσιάσθηκε ενώπιον του δικαστηρίου δια τους σκοπούς της αίτησης την 1.7.88 και το δικαστήριο την όρισε για ακρόαση στις 13.9.88 με οδηγίες να καταχωρηθεί ένσταση εντός 35 ημερών. Ο εφεσείων 40 παρέλειψε να εμφανισθεί στις 13.9.88 και εκδόθηκε ένταλμα σύλληψής του. Μετά την εκτέλεση του εντάλματος σύλληψης ο εφεσείων εμφανίσθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 22.10.88 και δέχθηκε να εξοφλήσει το εξ αποφάσεως χρέος με μηνιαίες δόσεις £15.-. Ο εφεσείων κατέβαλε τις δόσεις των μηνών Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου 1988. Στη συνέχεια παρέλειψε να πληρώ-

σει οποιαδήποτε άλλη δόση και από τις 21.2.89 μέχρι 23.11.89 καταχωρήθηκαν 4 αιτήσεις για έκδοση εντάλματος φυλάκισής του. Σαν αποτέλεσμα των 4 εκείνων αιτήσεων εκδόθηκαν 4 εντάλματα φυλακισέως του, στις 13.4.89, 1.7.89, 17.11.89 και 5.4.90. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την έκδοση του εντάλματος φυλακίσεως στην τρίτη αίτηση - ημερ. 1.9.89 - ο εφεσείων εκπροσωπείτο από δικηγόρο ο οποίος δήλωσε ότι ο εφεσείων δέχεται τα γεγονότα όπως φαίνονται στην αίτηση και ζήτησε να του δοθεί χρόνος να πληρώσει το εξ αποφάσεως χρέος.

Η αίτηση για ακύρωση της ερήμην αποφάσεως καταχωρήθηκε στις 24.1.91. Προς υποστήριξή της καταχωρήθηκαν διαδοχικά 3 ένορκες δηλώσεις. Ωστόσο στις ένορκες δηλώσεις δεν δίδεται οποιαδήποτε εξήγηση για την καθυστέρηση του εφεσείου να αποταθεί για ακύρωση της απόφασης. Γίνεται αναφορά σε γεγονότα που σχετίζονται με την υπεράσπιση του εφεσείου. Δίνονται, επίσης, οι λόγοι για την μη εμφάνιση του εφεσείου στη διαδικασία της αγωγής. Αποτελούνται από τη διαβεβαίωση του συνεναγόμενου του ότι θα διευθετούσε την υπόθεση.

Το πρωτόδικο δικαστήριο δεν αποδέχθηκε τη δικαιολογία που είχε προβάλει ο εφεσείων για την μη εμφάνιση στη διαδικασία της απόφασης και γενικά στη διαδικασία στην αγωγή. Θεώρησε ότι δεν υπήρχε δικαιολογία για την παράλειψή του να εμφανισθεί και υπερασπισθεί στην αγωγή. Παρόλο ότι βρήκε ότι ο εφεσείων είχε κάποια ανταπαίτηση, η οποία θα οδηγούσε στην ακύρωση της απόφασης, το πρωτόδικο δικαστήριο απέρριψε την αίτηση.

Κύριος λόγος απόρριψης της αίτησης ήταν η συμπεριφορά του εφεσείου και η καθυστέρηση στην καταχώρηση της αίτησης. Βάθος για την απόφαση του πρωτόδικου δικαστηρίου αποτέλεσε η απόφαση στη *Φυλακτού κ.α. ν. Μιχαήλ* (1982) 1 Α.Α.Δ. 204.

Αγορεύοντας ενώπιόν μας ο ευπαίδευτος συνήγορος του εφεσείου υποστήριξε ότι υπήρχαν λόγοι που δικαιολογούσαν την καθυστέρηση. Ανάγονται στην απώλεια του φακέλου του δικαστηρίου. Εφόσο το πρωτόδικο δικαστήριο βρήκε ότι θα παραμέριζε την απόφαση αν δεν είχε μεσολαβήσει η καθυστέρηση θα πρέπει να επιτραπεί η έφεση για να δοθεί στον εφεσείου το δικαίωμα ν' ακουσθεί και να παρουσιάσει την υπόθεσή του.

Για τους λόγους που φαίνονται πιο κάτω προχωρήσαμε αμέσως στην απόρριψη της έφεσης χωρίς να ακούσουμε επιχειρηματολογία εκ μέρους του εφεσίβλητου.

- 5 Η ακύρωση απόφασης που εκδίδεται στην απουσία διαδίκου αποτελεί ζήτημα το οποίο εμπίπτει εντός της διακριτικής ευχέρειας του πρωτόδικου δικαστηρίου. Οι αρχές με βάση τις οποίες ασκείται η σχετική διακριτική ευχέρεια συνοψίσθηκαν ως πιο κάτω από τον Δικαστή Πική - όπως ήταν τότε - στη **Φυλακτού** (πιο πάνω), στη σελ. 210:

“Κατά την άσκηση της διακριτικής του ευχέρειας το δικαστήριο πρέπει να προσπαθεί να ισοζυγίζει δυο παράγοντες οι οποίοι είναι θεμελιώδεις για την απονομή της δικαιοσύνης. Την ανάγκη αποτελεσματικής διασφάλισης από τη μια, του δικαιώματος ακροάσεως του διαδίκου και την ανάγκη διασφάλισης ταχείας διεκπεραίωσης των δικαστικών υποθέσεων, από την άλλη. Η ταχεία διεκπεραίωση δικαστικών υποθέσεων δεν αποτελεί απλώς ζήτημα ευχέρειας αλλά ένα καθ’ όλα αποφασιστικό παράγοντα για την αποτελεσματική διεκδίκηση των δικαιωμάτων των πολιτών. Αυτή η αρχή είναι στενά συνδεδεμένη με ένα άλλο παράγοντα ο οποίος είναι εξίσου σημαντικός για την απονομή της δικαιοσύνης, δηλαδή την ανάγκη να υποστηριχθεί η τελεσιδικία. Εάν επιτραπεί σε ένα διάδικο εύκολα να επανανοίγει την υπόθεση του η σφραγίδα της τελεσιδικίας με όλες τις συνέπειες που επιφέρει, και η βεβαιότητα που ενέχει στην διαχείριση των ανθρωπίνων υποθέσεων, θα εξαφανισθούν με σοβαρές συνέπειες στην απονομή της δικαιοσύνης (Βλ. παρατηρήσεις του Λόρδου Δικαστή Megaw στην **Lambert v. Mainland Market** [1977] 2 All E.R. 826, 833).

Το αποτέλεσμα της νομολογίας είναι ότι το δικαστήριο δεν πρέπει να εφευρίσκει τρόπους αφαίρεσης από τους διαδίκους του δικαιώματός τους να ακουστούν στην υπόθεσή τους εφόσον αποκαλύπτουν υπεράσπιση. Ωστόσο το δικαστήριο, μπορεί, οπωσδήποτε, να αρνηθεί να επανανοίξει μια υπόθεση εάν η συμπεριφορά ενός διαδίκου είναι τέτοια που πλήττει τα θεμέλια της απονομής της δικαιοσύνης. Οσάκις η διαγωγή του διαδίκου ο οποίος αιτείται παραμερισμό απόφασης δεν δύναται να συγχωρηθεί λόγω εμφανούς καταφρονήσεως της δικαστικής διαδικασίας ή των δικαιωμάτων του αντιδίκου το δικαστήριο μπορεί κατά την άσκηση της διακριτικής του ευχέρειας να αρνηθεί ακύρωση της απόφα-

σης.*”

Ο παράγοντας της ταχείας απονομής της δικαιοσύνης που μνημονεύεται στη **Φυλακτού** (πιο πάνω) πηγάζει και από ρητή συνταγματική επιταγή. Το Άρθρο 30.2 του Συντάγματος το οποίο ορίζει ότι “έκαστος, κατά την διάγνωσιν των αστικών αυτού δικαιωμάτων και υποχρεώσεων ... δικαιούται ανεπηρεάστου δημοσίας ακροαματικής διαδικασίας εντός ευλόγου χρόνου ...”. Έχει δε νομολογηθεί ότι το καθήκον για την εξασφάλιση του δικαιώματος που κατοχυρώνεται από το Άρθρο 30.2 βαρύνει τις δικαστικές αρχές (**Κανκαρής ν. Δημοκρατίας** (1990) 2 Α.Α.Δ. 203, 222, **Αγαπίου ν. Παναγιώτου** (1988) 1 Α.Α.Δ. 257, **Re Μαγκιάκης**, (1990) 1 Α.Α.Δ. 1068, **Re Παπανικολάου** (1991) 1 Α.Α.Δ. 152).

Το δικαίωμα του εφεσείοντα να ακουσθεί - το οποίο επικαλείται - διασφαλίζεται από το Άρθρο 30.3 (β) και (γ) του Συντάγματος. Ωστόσο αυτό το δικαίωμα πρέπει να συμβαδίζει με το δικαίωμα της ακρόασης μέσα σε εύλογο χρόνο. Έχει δε νομολογηθεί η απονομή της δικαιοσύνης μέσα σε εύλογο χρόνο, η οποία διασφαλίζεται από το Άρθρο 30.2 του Συντάγματος, συνιστά θεμελιώδες δικαίωμα του ανθρώπου και συγχρόνως εχέγγυο για τη διασφάλιση της λειτουργικότητας της δικαστικής εξουσίας (**Αρέστη ν. Ηλία** (1991) 1 Α.Α.Δ. 984, 988).

* “In exercising its discretion, the Court must strive to balance two considerations fundamental for the administration of justice: The need to uphold effectively, on the one hand, the right of a party to be heard in his cause, and the need to ensure the expeditious transaction of judicial business, on the other. The speedy determination of judicial causes is not merely a matter of convenience but an all important factor for the effective vindication of the rights of the citizen. This principle is closely associated with another consideration likewise important for the administration of justice, that is, the need to uphold finality of judgments. If a party is lightly allowed to re-open a case, the imprint of finality, attaching to a judgment, with all that goes with it, and the certainty it imports in the management of human affairs, will disappear with grave consequences to the administration of justice. (See, Observations of Megaw L.J. in **Lambert v. Mainland Market** [1977] 2 All E.R. 826, at p.833 (c-d)).

The effect of the case law is that the Court must not be astute to unseat a party from his right to be heard in his cause, so long as he discloses merits. But the Court may, nevertheless, decline to re-open the case if his conduct is such as to strike at the root of the administration of justice. Where the conduct of the party applying to set aside judgment is inexcusable, contumelious to the extent of gross disregard for the judicial process or the rights of his adversary, the Court may, in its discretion, refuse to set aside judgment.”

5 Στον τομέα αυτό η νομολογία μας είναι ταυτόσημη με εκείνη του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων η οποία έχει διαμορφωθεί κατά την ερμηνεία του Άρθρου 6(1) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων το οποίο αντι-

10 Σύμφωνα λοιπόν με την νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ο σκοπός της σχετικής διασφάλισης είναι να προστατεύσει τους διαδίκους από υπερβολικές διαδικαστικές καθυστερήσεις (*Stogmuller v. Austria*, Series A, Publications of the European Court of Human Rights, 1969, σελ. 40). Η διασφάλιση υπογραμμίζει την σπουδαιότητα απονομής της δικαιοσύνης χωρίς καθυστερήσεις οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο την αποτελεσματικότητα και αξιοπιστία της (*H. v. France*, Series A, 15 162-A, Publications of the European Court of Human Rights, παραγ. 58 (1989)). Παρόλο ότι μπορεί να λεχθεί ότι υπεύθυνοι για την πρόοδο της πολιτικής διαδικασίας είναι οι διάδικοι αυτό δεν απαλλάσσει τα δικαστήρια από την ευθύνη να διασφαλίσουν συμ- 20 μόρφωση με το Άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (*Union Alimentaria Sanders SA v. Spain*, Series A, 157, Publications of the European Court of Human Rights, παραγ. 35 (1989)).

25 Επιστρέφοντας στα γεγονότα της κρινόμενης υπόθεσης τα κυρίαρχα ζητήματα είναι τρία:

- (1) Η αίτηση για παραμερισμό της ερήμην απόφασης καταχωρήθηκε 38 μήνες μετά την έκδοσή της.
- 30 (2) Πριν την καταχώρηση της αίτησης είχαν μεσολαβήσει 7 διαβήματα για την είσπραξη του εξ αποφάσεως χρέους - 2 απόπειρες εκτέλεσης εντάλματος κινητών, 1 αίτηση μηνιαίων δόσεων και 4 αιτήσεις φυλακίσεως.
- 35 (3) Ο εφεσείων είχε πριν την καταχώρηση της αίτησης πληρώσει το ποσό των £30.- έναντι του εξ αποφάσεως χρέους. Και στη διάρκεια της ακρόασης της τρίτης αίτησης φυλακίσεως δέχθηκε τα γεγονότα όπως αναφέροντο στην αίτηση.
- 40 Περαιτέρω, ο εφεσείων δεν έχει εξηγήσει με οποιοδήποτε τρόπο την καθυστέρησή του και την αδράνειά του, παρά τα διαβήματα που είχε λάβει ο εφεσιβλητος για την είσπραξη του εξ αποφάσεως χρέους. Θεωρούμε ότι η διαγωγή του εφεσείοντα, λεπτομέρειες της οποίας φαίνονται πιο πάνω, αποτελεί κατάφωρη περι-

φρόνηση της δικαστικής διαδικασίας και των δικαιωμάτων του αντιδίκου. Επανάνοιγμα της υπόθεσης λαμβανομένης υπόψη της καθυστέρησης στην καταχώρηση της αιτήσεως και της όλης διαγωγής του εφεσείοντα, θα αποτελούσε μέτρο υπονόμησης της απονομής της δικαιοσύνης και της ανάγκης για ταχεία διεκπεραίωση των δικαστικών υποθέσεων. Περαιτέρω, θα παραβίαζε το συνταγματικό δικαίωμα του αντιδίκου για εκδίκαση της υπόθεσής του μέσα σε εύλογο χρόνο, θα έθετε σε κίνδυνο την αποτελεσματικότητα και αξιοπιστία των θεσμών της απονομής της δικαιοσύνης και θα τους εξέθετε σε χλευασμό. Δεν έχουμε εντοπίσει οποιοδήποτε σφάλμα στον τρόπο άσκησης της διακριτικής ευχέρειας του πρωτόδικου δικαστηρίου και η έφεση πρέπει να απορριφθεί.

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.

Η έφεση απορρίπτεται με έξοδα.